Komisja
Nadzoru
Finansowego

Raport o sytuacji systemu SKOK w III kwartałach 2014 r.

Departament Bankowości Spółdzielczej i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych

Warszawa, grudzień 2014

Komisja Nadzoru Finansowego

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

Prezentowane dane zawierają informacje dotyczące wszystkich działających kas na koniec września 2014 r., w tym także SKOK Wołomin, którego działalność została zawieszona przez KNF w grudniu br. Uwzględnienie w danych sektora kas sprawozdawczości SKOK Wołomin, powoduje istotnie zniekształcenie obrazu sytuacji tego sektora (kasa wykazywała na datę analizy wysoki zysk oraz dodatnie fundusze własne).

Istnieje ryzyko, że prezentowany obraz sytuacji sektora kas zarówno na koniec 2013 r., jak i kolejne okresy 2014 r. jest zniekształcony. W sprawozdaniach finansowych za 2013 r. sześciu kas Komisja stwierdziła nieprawidłowości. W związku z tym, Komisja zleciła biegłemu rewidentowi przeprowadzenie w tych kasach ponownego badania sprawozdania finansowego za 2013 r.

Na koniec III kwartału 2014 r. w stosunku do końca 2013 r. aktywa sektora skok obniżyły się o 5,97%. W tym samym okresie wartość depozytów spadła o 8,72%, a portfela pożyczkowo – kredytowego netto obniżyła się o 1,8%. Liczba członków kas obniżyła się o ok. 158 tys. Prezentowane dane oraz ich zmiany są głównie efektem zakończenia działalności w III kwartale br. przez dwie kasy (SKOK im. Św. Jana z Kęt oraz SKOK Wspólnota).

Przez dziewięć miesięcy 2014 r.

- fundusze własne kas wzrosły o 568,3 mln zł,
- współczynnik wypłacalności sektora wzrósł o 3,4 p.p. i na koniec września 2014 r. wyniósł 2,07%,

przy czym dane te nie uwzględniają wszystkich korekt wynikających z ustaleń inspekcji UKNF przeprowadzonych w niektórych kasach.

Zgodnie z ustaleniami inspekcji przeprowadzonych przez UKNF w kasach, wyniki finansowe sektora na daty inspekcji powinny zostać skorygowane (obniżone) na łączną kwotę 588 mln zł. Wartość funduszy własnych kas po uwzględnieniu korekt - biorąc pod uwagę wyniki na koniec września 2014 r. - obniżyłaby się do (-) 251 mln zł, a współczynnik wypłacalności do (-) 1,55%.

W trzech kwartałach 2014 r. nastąpił znaczący wzrost wartości portfela kredytów przeterminowanych o 1 210 mln zł tj. o 30,8%. Dla porównania, w całym 2013 r. wartość portfela przeterminowanego wzrosła o 362 mln zł, tj. o 10,3%. Jednocześnie, w okresie dziewięciu miesięcy 2014 r. wartość portfela pożyczek i kredytów brutto wzrosła o 84 mln zł, tj. o 0,6%.

W kasach nadal występuje podwyższone ryzyko płynności z powodu niedopasowania terminów wymagalności pasywów i zapadalności aktywów. Środkami krótkoterminowymi (głównie depozytami o wymagalności do 6 miesięcy) finansowana jest działalność kredytowo-pożyczkowa (w większości z terminami zapadalności powyżej 12 miesięcy).

Na koniec września 2014 r. 43 kasy były objęte postępowaniami naprawczymi, a do daty sporządzenia informacji 7 kas uzyskało od KNF akceptację programów naprawczych.

Komisja Nadzoru Finansowego

Rozwój systemu skok (1)

Aktywa kas (w mln zł)

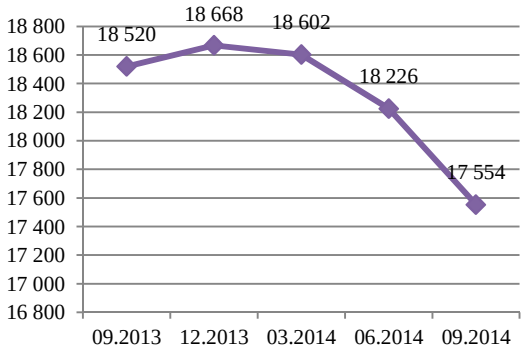

Pożyczki i kredyty kas (w mln zł)

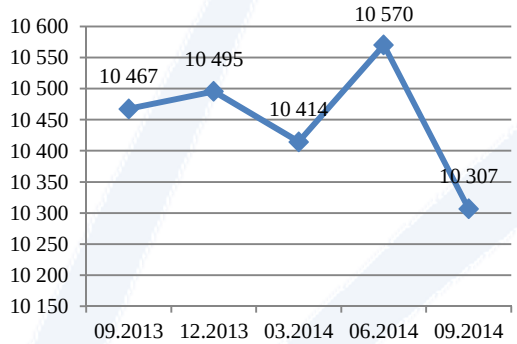

Depozyty (w mln zł)

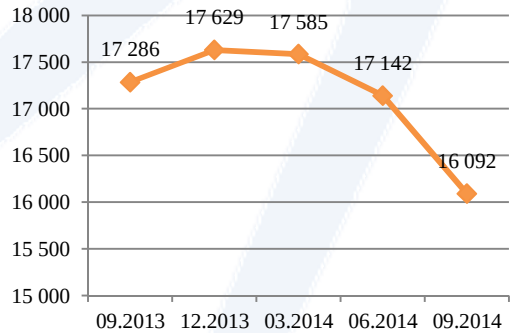

Aktywa - dynamika zmian

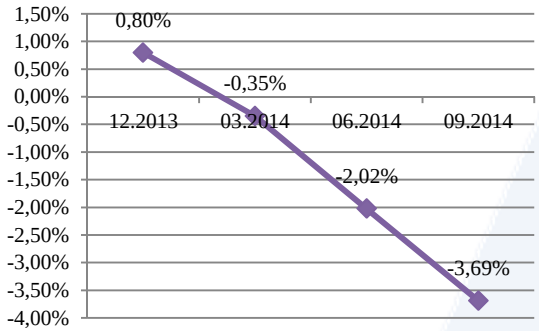

Pożyczki i kredyty kas - dynamika zmian

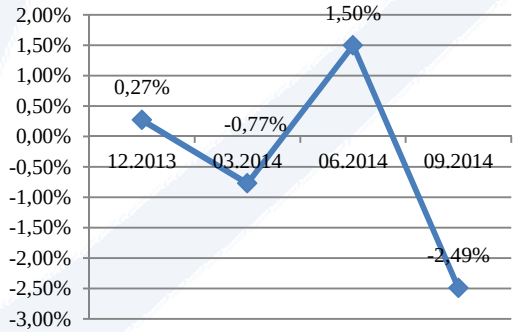

Depozyty - dynamika zmian

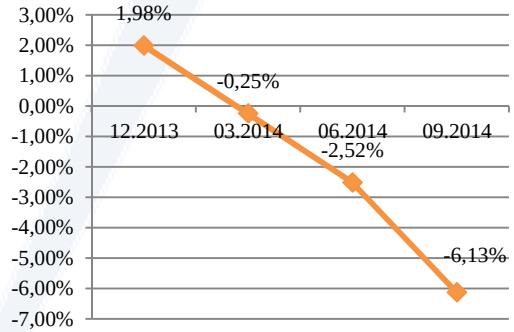

Komisja Nadzoru Finansowego

Rozwój systemu skok (2)

Wartość udziałów członkowskich (w tys. zł)

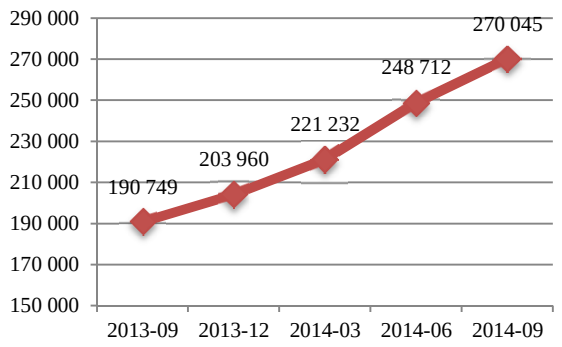

Wartość funduszu zasobowego (w tys. zł)

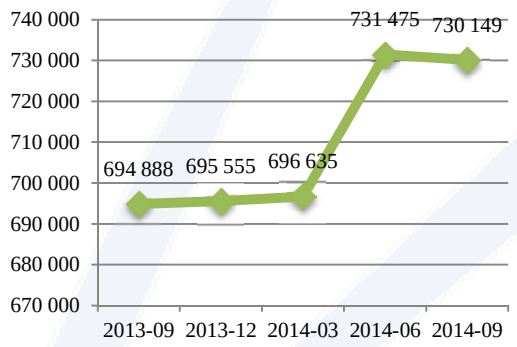

Liczba zadeklarowanych udziałów (w tys. zł)

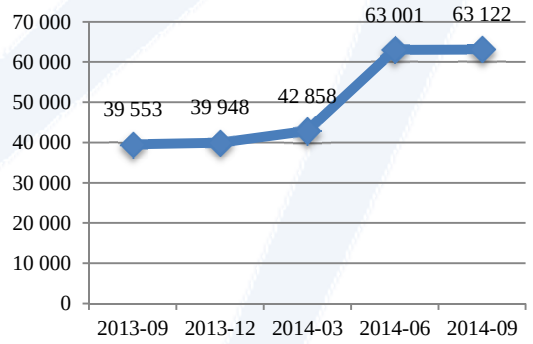

Wartość udziałów członkowskich – dynamika zmian

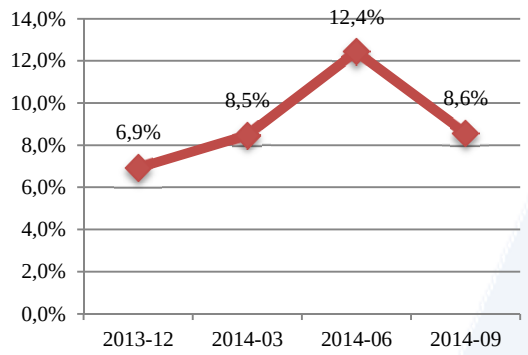

Fundusz zasobowy - dynamika zmian

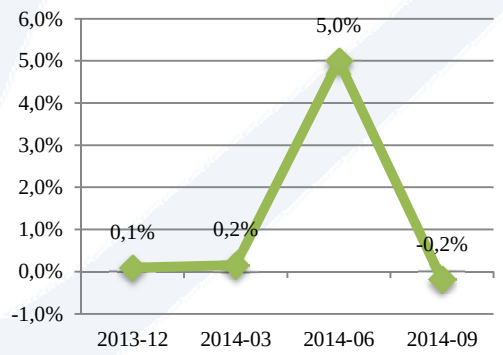

Liczba zadeklarowanych udziałów - dynamika zmian

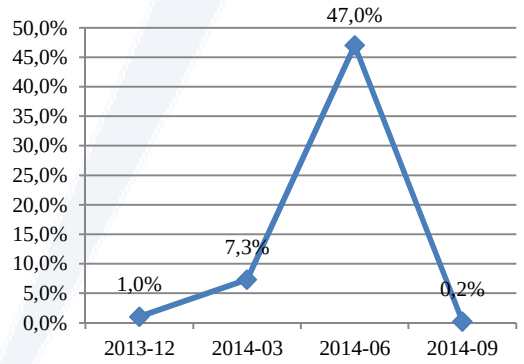

Komisja Nadzoru Finansowego

Podstawowe informacje o skok

Liczba kas prowadzących działalność

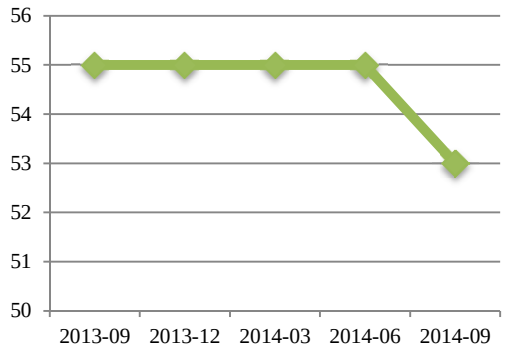

Liczba członków kas (w tys.)

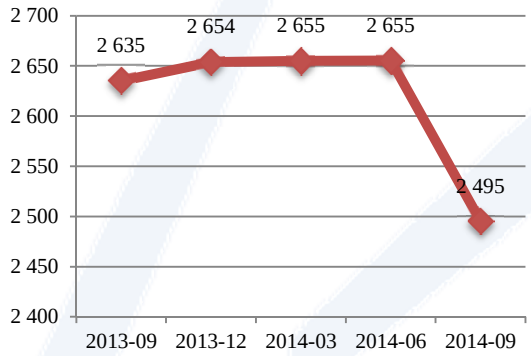

Zatrudnienie w kasach (ilość etatów)

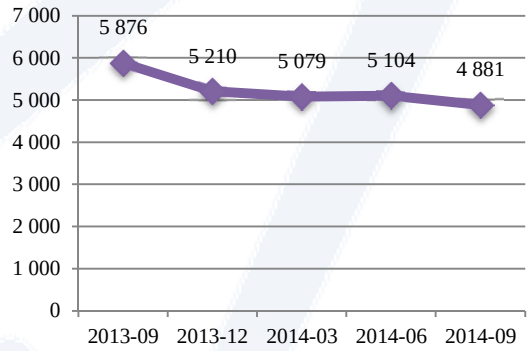

Liczba placówek kas

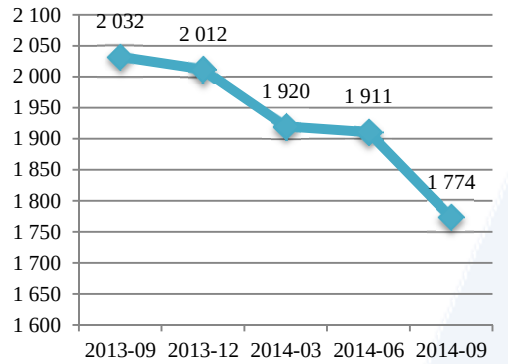

Liczba członków kas - dynamika zmian

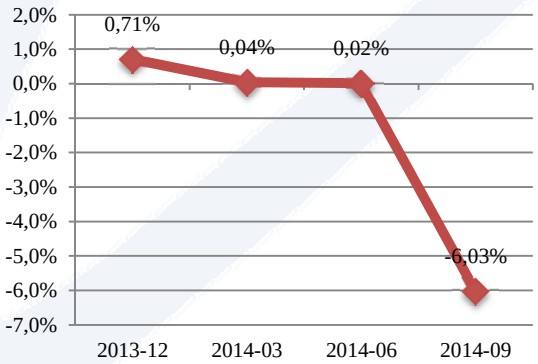

Liczba członków na jednego pracownika

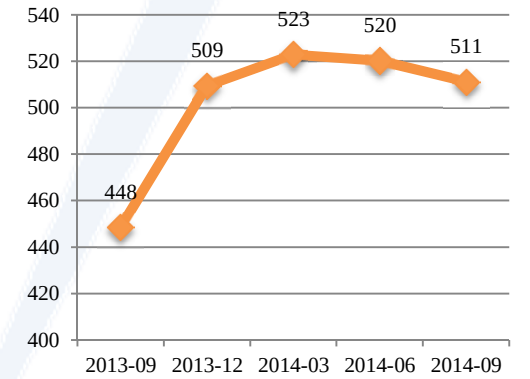

Komisja Nadzoru Finansowego

Adekwatność kapitałowa (1)

Wysokość funduszy własnych w skok (tys. zł)

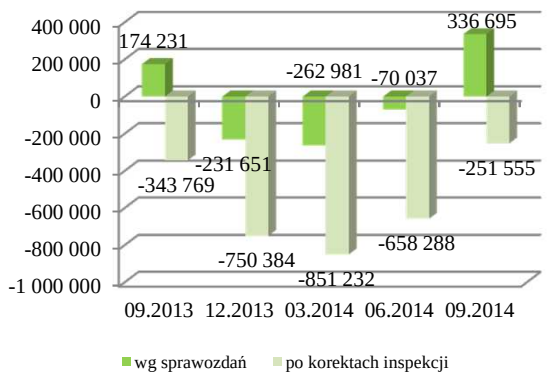

Współczynnik wypłacalności w systemie skok

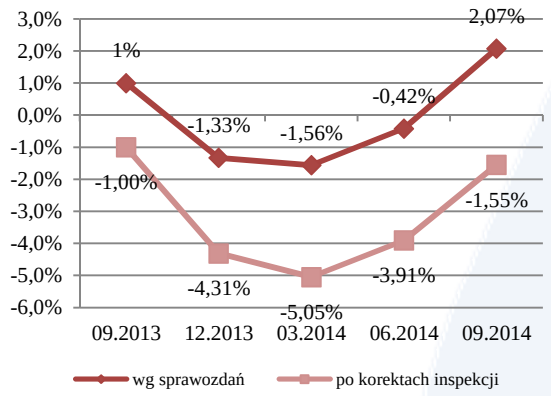

Niedobór funduszy własnych w stosunku do wymogu kapitałowego w sektorze SKOK (w tys. zł)

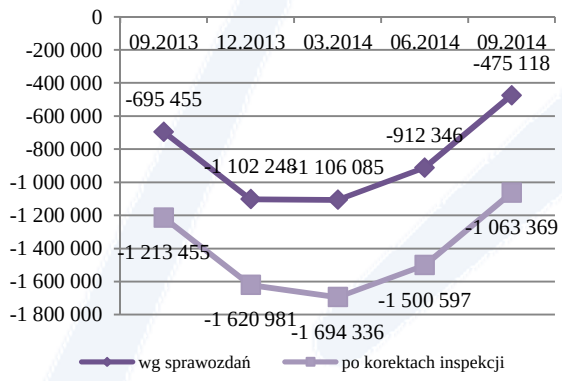

Wzrost funduszy własnych skok we wrześniu 2014 r. wynika głównie z zakończenia działania przez 2 nierentowne kasy o wysokim niedoborze kapitałowym.

Istnieje istotna różnica pomiędzy wartością bilansową funduszy własnych, a ich wartością liczoną wg ustawy o skok. Na koniec września 2014 r. wartość funduszy własnych według ustawy o skok wynosiła 336 mln zł, natomiast wartość funduszy własnych według bilansu wyniosła 435 mln zł. Różnica ta wynika głównie z nieujmowania zysku bieżącego i lat ubiegłych w kalkulacji funduszy własnych liczonych według ustawy o skok .

Podział kas z uwagi na poziom wykazywanego współczynnika wypłacalności

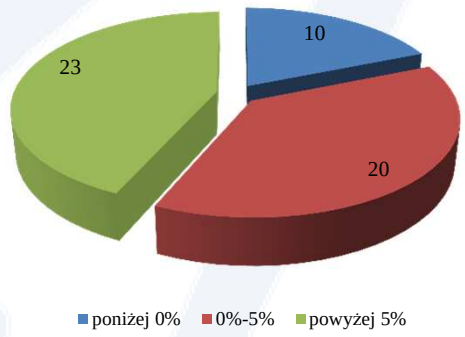

Podział kas z uwagi na poziom wykazywanego współczynnika wypłacalności po uwzględnieniu korekt inspekcji UKNF

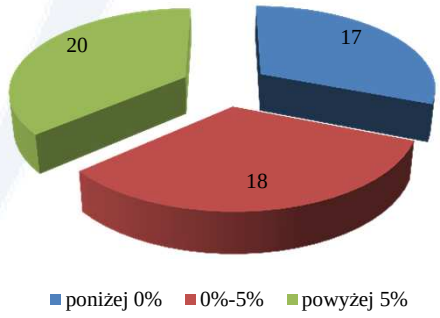

Komisja Nadzoru Finansowego

Adekwatność kapitałowa (2)

Aktywa kas zobowiązanych do realizacji działań naprawczych na tle sektora na koniec września 2014 r. (w mln zł)

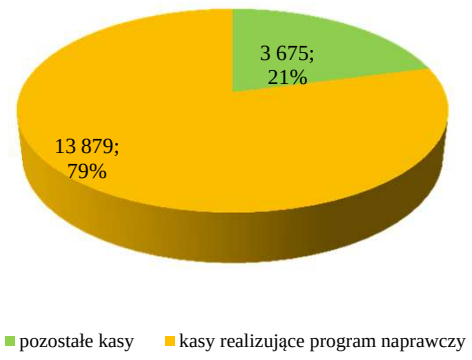

Depozyty kas zobowiązanych do realizacji działań naprawczych na tle sektora na koniec września 2014 r. (w mln zł)

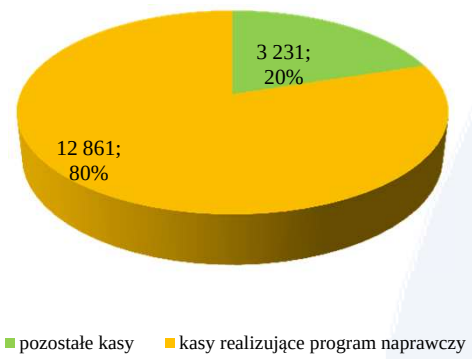

Wyniki kas nie we wszystkich wypadkach uwzględniają korekty inspekcji, w świetle których wyniki niektórych kas powinny zostać istotnie skorygowane, co będzie miało również wpływ na poziom ich kapitałów. W roku ubiegłym oraz bieżącym, do końca III kwartału przeprowadzono inspekcje w trzynastu kasach. Wartość wyników finansowych w tych kasach zgodnie z ustaleniami UKNF powinna być skorygowana o 588 mln zł.

Stosownie do ustawy o skok z 2009 r. kasa zobowiązana jest realizować program postępowania naprawczego wówczas, gdy:

- istnieje zagrożenie wystąpienia straty w jej działalności lub
- wystąpiła strata w jej działalności lub też
- istnieje zagrożenie powstania jej niewypłacalności.

Poziom depozytów (w mln zł) w kasach z uwzględnieniem poziomu współczynnika wypłacalności

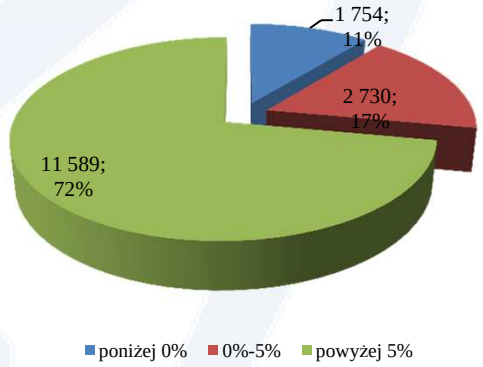

Poziom depozytów (w mln zł) w kasach z uwzględnieniem poziomu współczynnika wypłacalności po uwzględnieniu korekt inspekcji

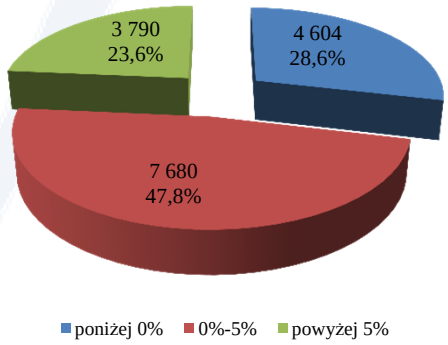

Komisja Nadzoru Finansowego

Adekwatność kapitałowa (3)

Sektor kas z uwzględnieniem wysokości funduszy własnych (wg ustawy o skok)

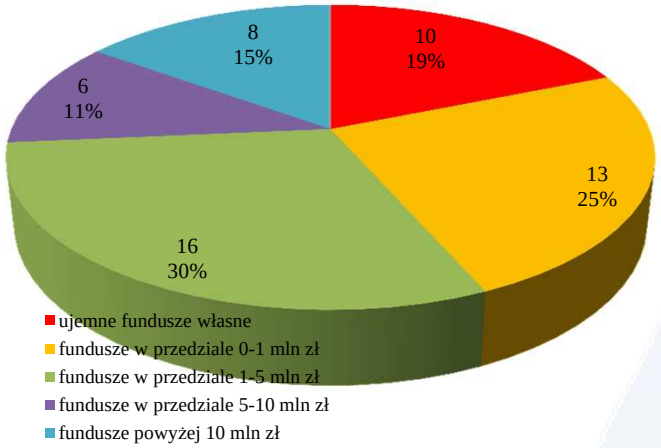

Depozyty w kasach pod względem poziomu funduszy własnych – wg ustawy o skok (w mln zł)

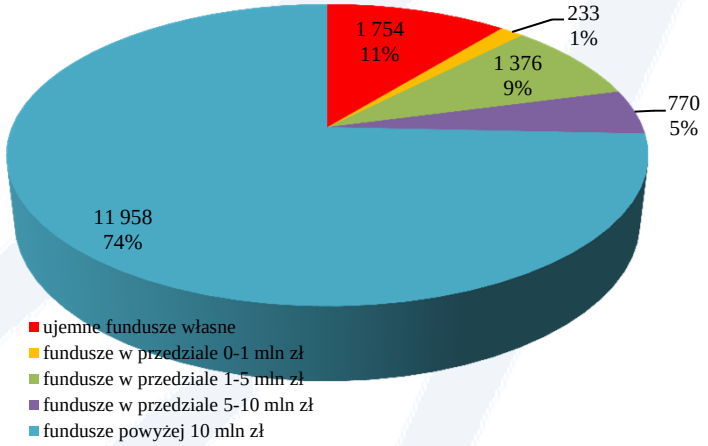

Sektor kas z uwzględnieniem wysokości funduszy własnych (wg ustawy o skok) po uwzględnieniu korekt inspekcji

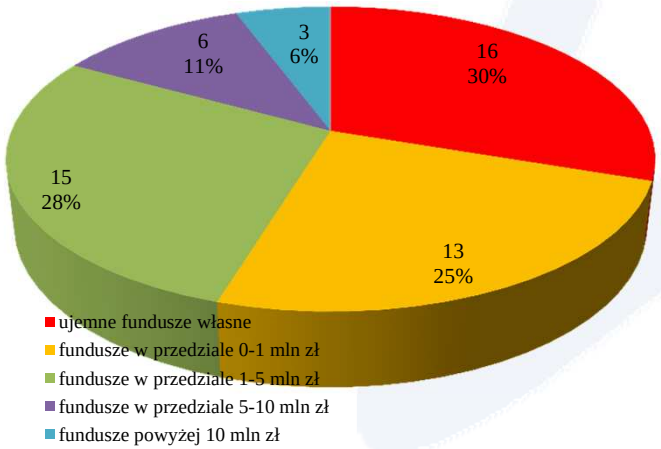

Depozyty w kasach pod względem poziomu funduszy własnych – wg ustawy o skok (w mln zł) po uwzględnieniu korekt inspekcji

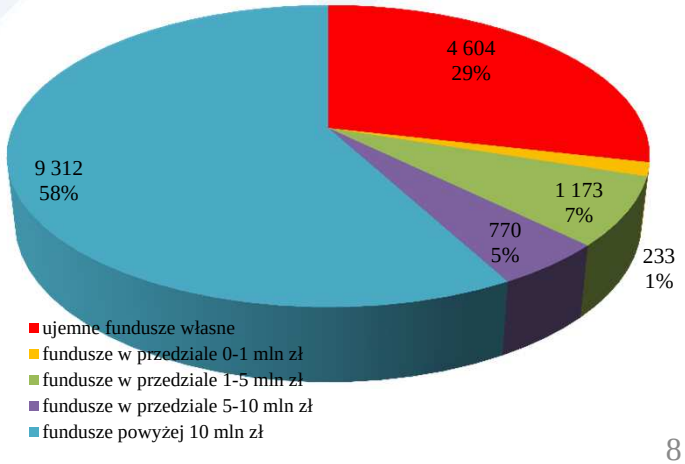

Komisja Nadzoru Finansowego

Działalność inwestycyjna i kredytowa (1)

Struktura portfela kredytowego wg terminów zapadalności na koniec poszczególnych kwartałów (w mln zł)

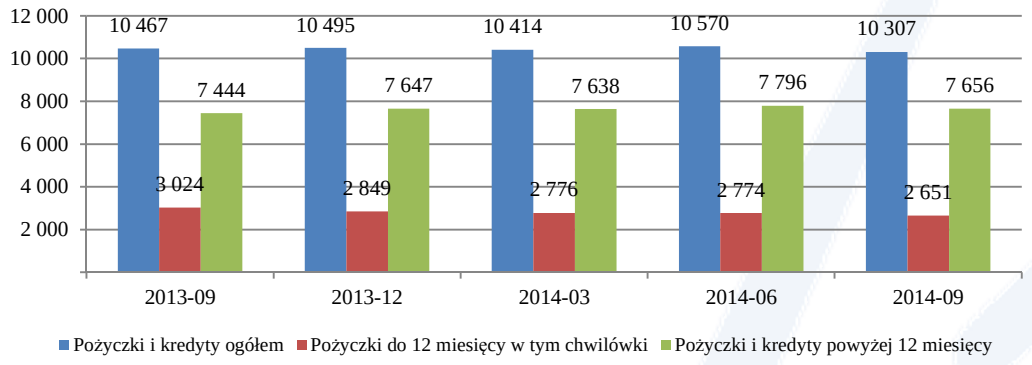

Struktura portfela kredytowego

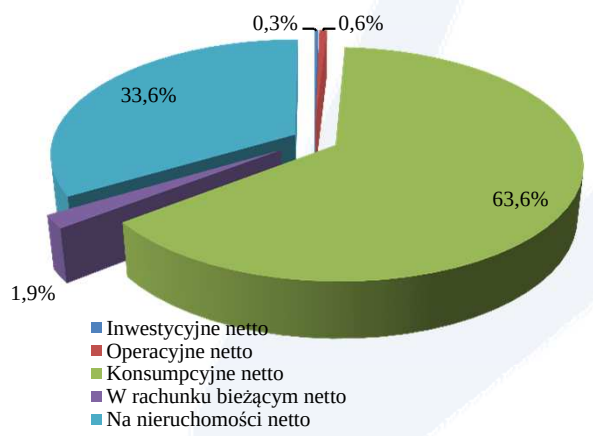

Struktura aktywów sektora kas wg stanu na 30.09.2014 r.

Wybrane aktywa	Wartość (tys. zł)	udział w aktywach ogółem
Kredyty i pożyczki	10 306 686	58,71%
Udziały i akcje	1 277 102	7,28%
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe	469 208	2,67%
Lokaty w Kasie Krajowej	2 292 465	13,06%
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	943 018	5,37%
Inne aktywa finansowe	574 139	3,27%
Aktywa ogółem	17 553 983	

W strukturze aktywów kas prawie 10% stanowią akcje i udziały oraz dłużne papiery wartościowe. Z uwagi na ryzyko przeszacowania ich wartości istnieje ryzyko dla wyników finansowych kas w przyszłości.

Komisja Nadzoru Finansowego

Działalność inwestycyjna i kredytowa (2)

Struktura portfela kredytowego wg terminów pierwotnych (wrzesień 2014 r.)

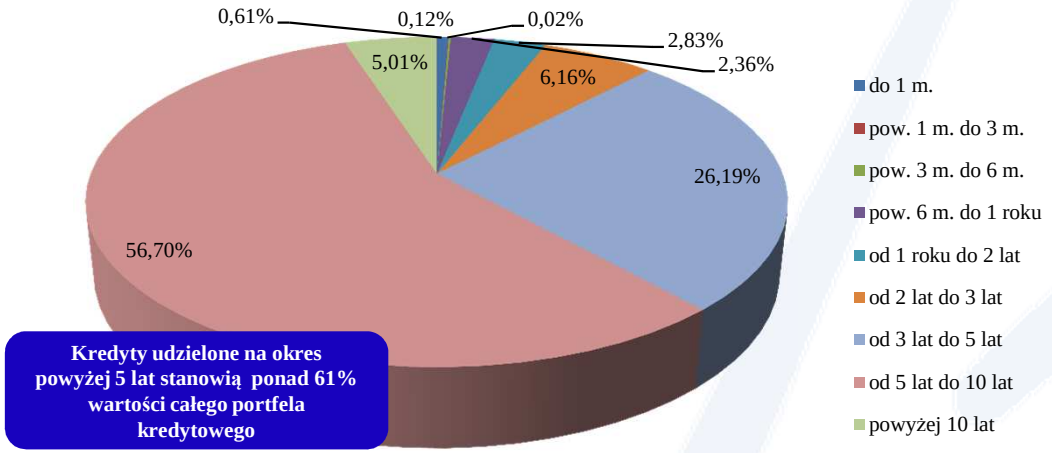

Kredyty udzielone na okres powyżej 5 lat stanowią ponad 61% wartości całego portfela kredytowego

Struktura portfela kredytowego (wrzesień 2014 r.)

	Ilość	Wartość (tys. zł)	w tym restruktu-ryzacje
Razem	**883 657**	**10 608 571**	**1 325 981**
do 2 tys. zł	182 955	96 430	2 641
od 2 do 5 tys. zł	193 854	371 530	12 535
od 5 do 10 tys. zł	161 297	746 666	26 009
od 10 do 30 tys. zł	238 382	2 803 432	175 326
od 30 do 50 tys. zł	72 914	1 928 685	143 754
od 50 do 100 tys. zł	28 788	1 478 156	109 435
od 100 do 500 tys. zł	3 585	504 827	63 033
od 500 tys. zł do 1 mln zł	1 133	1 043 589	37 283
pow. 1 mln zł	749	1 635 261	755 964

* Różnica pomiędzy poszczególnymi tabelami wynika z różnic w przekazanych danych sprawozdawczych kas

Struktura portfela kredytowego (wrzesień 2014 r.)

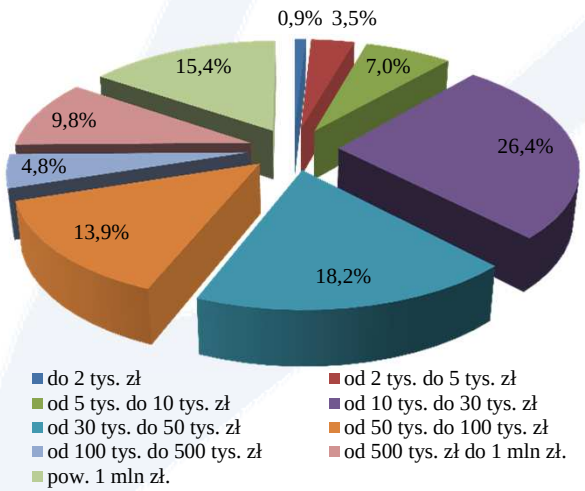

W portfelu kredytowym 30% stanowią kredyty o wartości powyżej 100 tys. zł (w 9 miesiącach br. wzrost o 3 p.p.) - wzrost ryzyka koncentracji.

46% kredytów powyżej 1 mln zł podlegało restrukturyzacji, co znacznie odbiega od średniej dla całego portfela wynoszącej 12,5%. Może to mieć w przyszłości negatywny wpływ na wyniki finansowe kas w związku z koniecznością aktualizacji wartości tej części portfela..

Komisja Nadzoru Finansowego

Źródła finansowania działalności kas

Struktura finansowania działalności kas w mln zł (wrzesień 2014 r.)

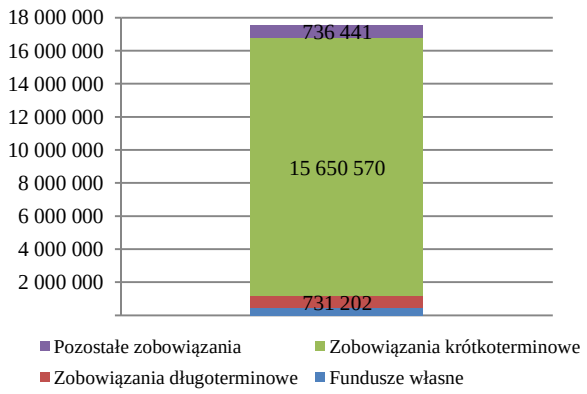

Struktura depozytów terminowych wg liczby rachunków w tys. (wrzesień 2014 r.)

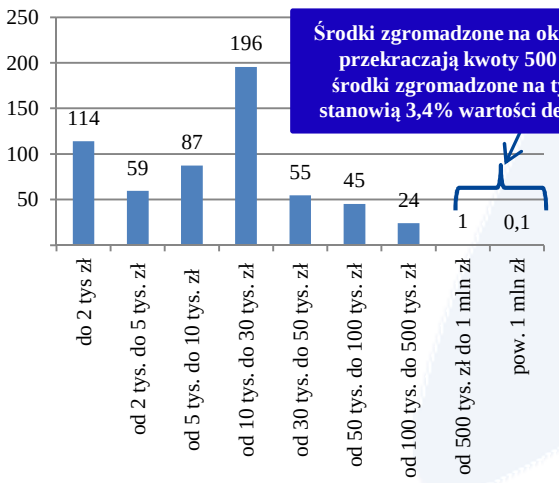

Środki zgromadzone na ok. 650 rachunkach przekraczają kwoty 500 tys. zł. Łącznie środki zgromadzone na tych rachunkach stanowią 3,4% wartości depozytów sektora.

Struktura depozytów terminowych wg kwoty (wrzesień 2014 r.)

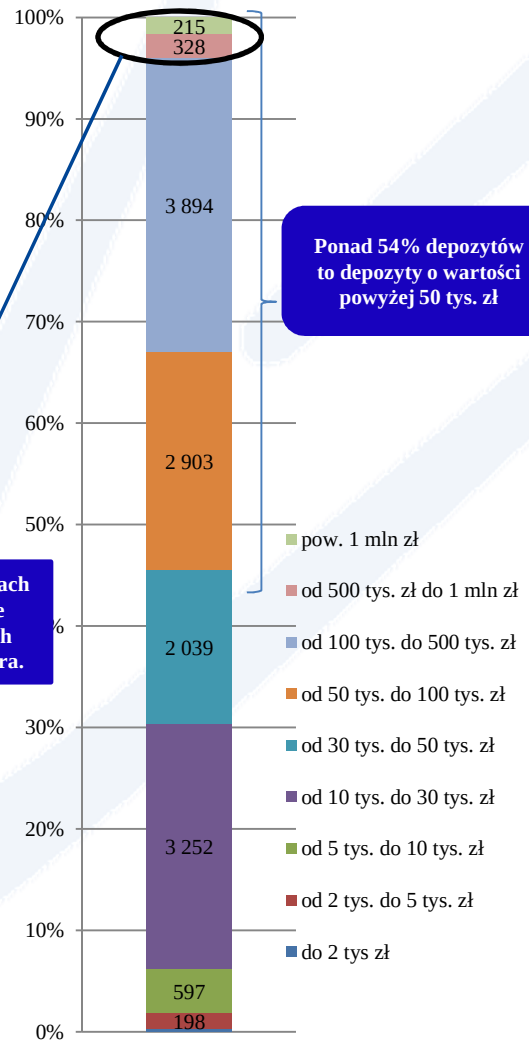

Ponad 54% depozytów to depozyty o wartości powyżej 50 tys. zł

Struktura depozytów w okresach (mln zł)

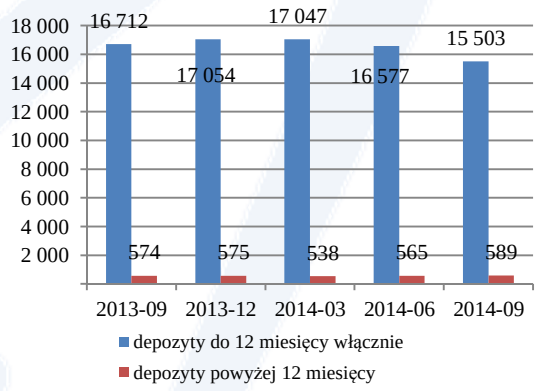

Struktura depozytów wg terminów pierwotnych (wrzesień 2014 r.)

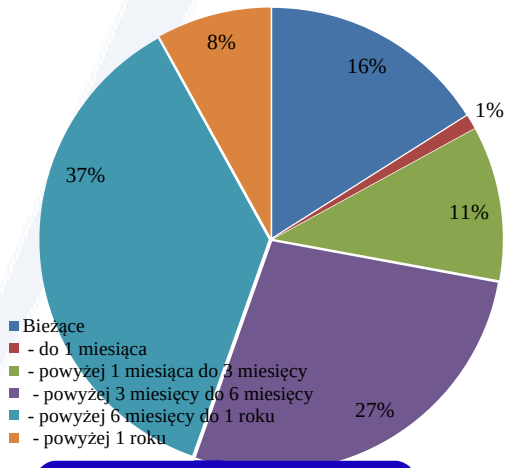

55% depozytów zgromadzonych w kasach to depozyty o terminach pierwotnych poniżej 6 miesięcy

Komisja Nadzoru Finansowego

Wyniki sektora (1)

Wynik finansowy netto sektora SKOK (tys. zł)

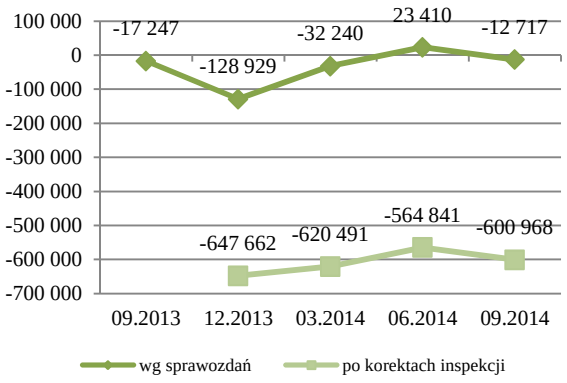

Struktura przychodów sektora kas

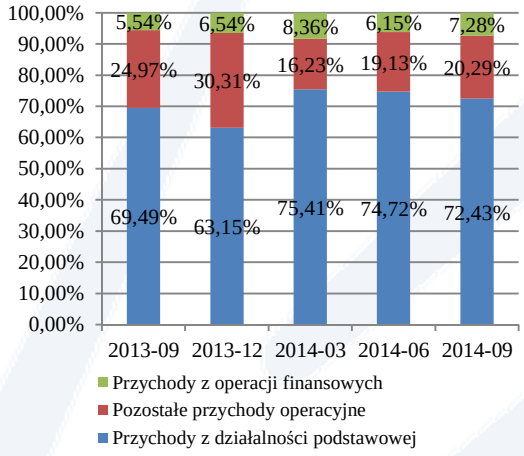

Struktura kosztów sektora kas

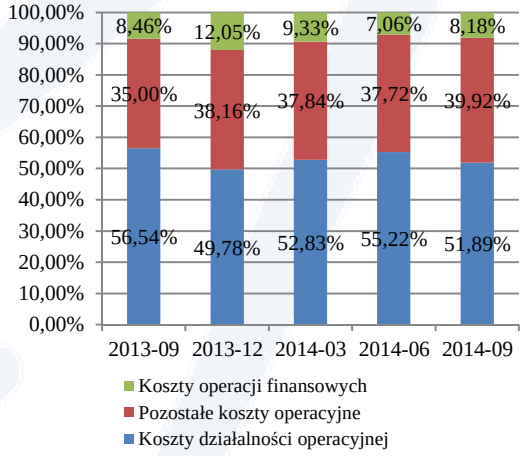

Struktura kosztów działalności operacyjnej w sektorze kas

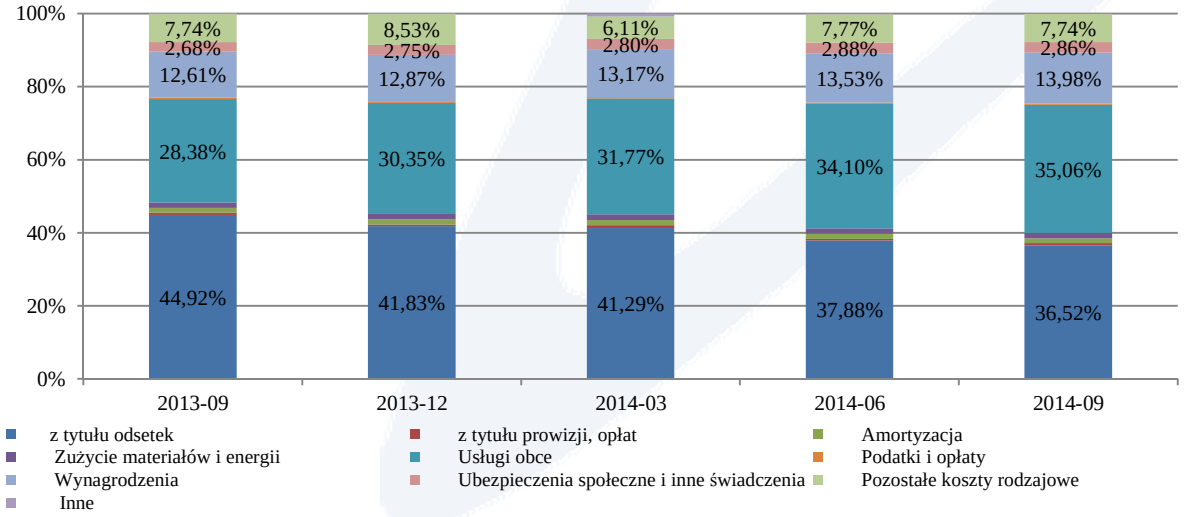

W latach 2012 - 2014 niektóre kasy dokonały sprzedaży wierzytelności kredytowych, głównie przeterminowanych, do firm zewnętrznych. W księgach kas transakcje te zostały odzwierciedlone w następujący sposób: wartość sprzedanych portfeli należności została wykazana jako koszty finansowe natomiast wartość nabytych w zamian skryptów dłużnych jako pozostałe przychody operacyjne.

Komisja Nadzoru Finansowego

Wyniki sektora skok (2)

Struktura kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

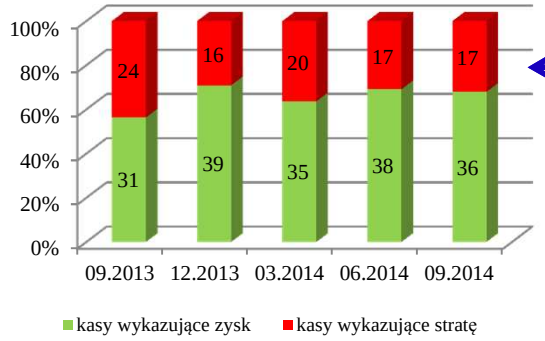

Portfele kredytowe kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

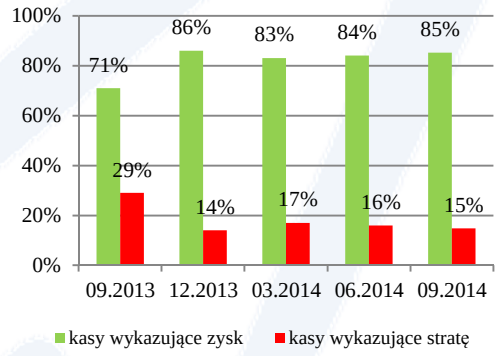

Wyniki finansowe sektora kas uległy pogorszeniu w III kwartale 2014 r., głównie z uwagi na pogarszającą się jakość portfela kredytowego. Pozytywny wpływ na wyniki miały dokonane w pierwszym półroczu jednorazowe transakcje sprzedaży zorganizowanych części przedsiębiorstw przez niektóre kasy (dodatkowe przychody z tego tytułu wyniosły 33,6 mln zł). Wyniki finansowe kas nie uwzględniają również wszystkich zalecanych korekt poinspekcyjnych. W III kwartale 2014 r. sektor skok wykazał stratę netto w wysokości ok. 12,7 mln zł.

Aktywa kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

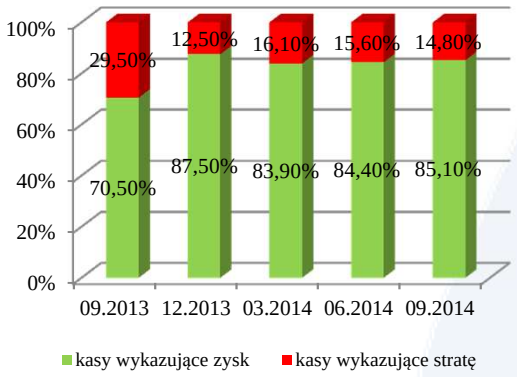

Pomimo zakończenia działalności dwóch kas, liczba kas wykazujących straty z działalności na koniec III kwartału w stosunku do II kwartału 2014 r. nie uległa zmianie.

Depozyty kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

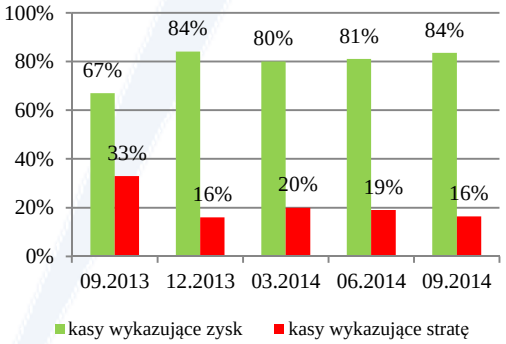

Komisja Nadzoru Finansowego

Ryzyko płynności

Udział aktywów płynnych w aktywach ogółem

21,8% aktywów kas stanowią środki płynne

Struktura środków płynnych kas

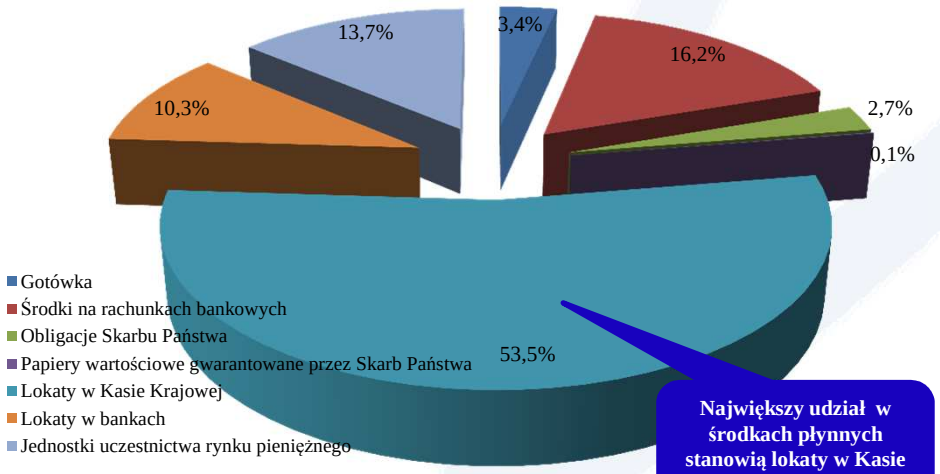

Największy udział w środkach płynnych stanowią lokaty w Kasie Krajowej

Kredyty a depozyty w sektorze kas (w mln zł)

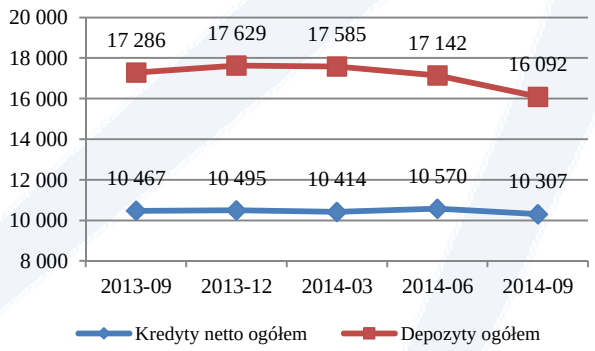

Poziom depozytów finansujących działalność kredytową kas

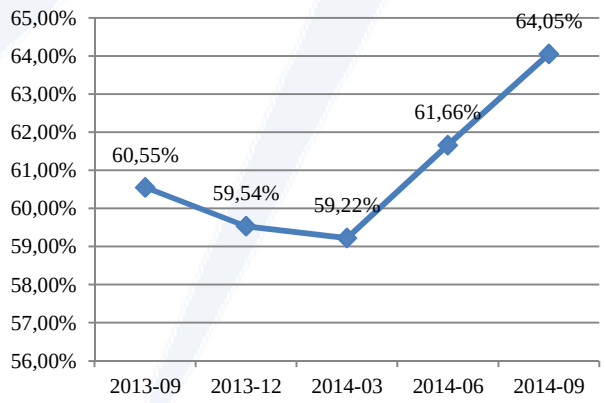

Komisja Nadzoru Finansowego

Ryzyko kredytowe

Udziały pożyczek i kredytów z uwzględnieniem terminowości obsługi

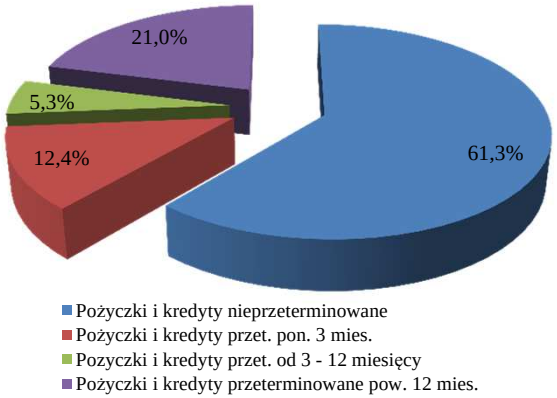

38,7% wartości portfela kredytowo - pożyczkowego stanowią kredyty przeterminowane. Biorąc pod uwagę skrypty dłużne nabyte przez kasy głównie w zamian za wierzytelności przeterminowane, można oszacować, iż należności przeterminowane stanowią ok. 40,6% portfela pożyczkowo-kredytowego kas. Największą grupę stanowią pożyczki przeterminowane pow. 12 miesięcy.

Struktura rodzajowa kredytów przeterminowanych

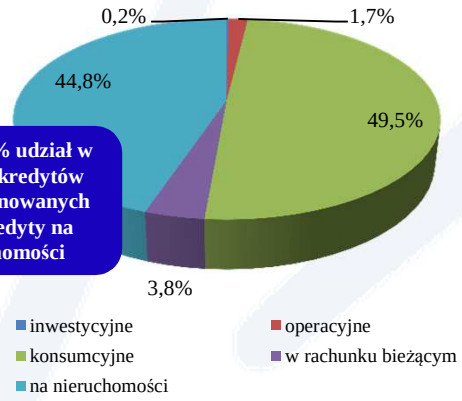

Ponad 44% udział w portfelu kredytów przeterminowanych mają kredyty na nieruchomości

Struktura pożyczek i kredytów przeterminowanych z uwagi na okresy przeterminowania

Udział skryptów dłużnych w aktywach

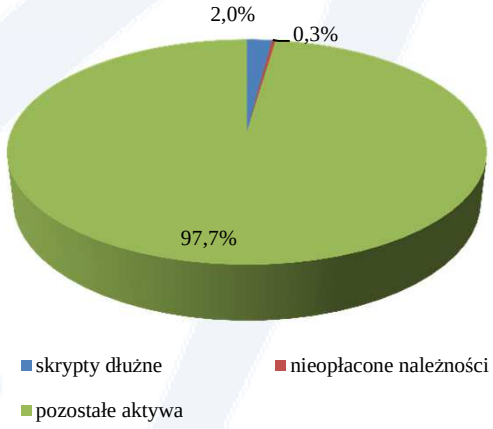

Kredyty przeterminowane a skrypty dłużne w sektorze kas (mln zł)

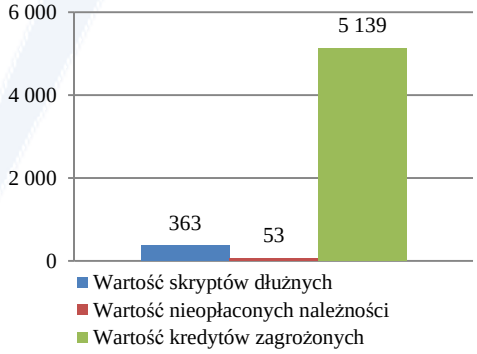

Komisja Nadzoru Finansowego

Sytuacja finansowa Kasy Krajowej

Aktywa (w mln zł)

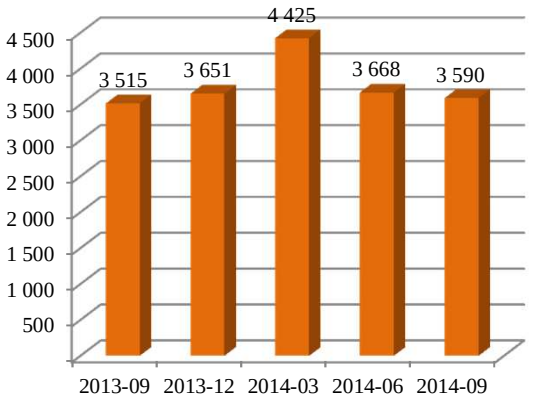

Struktura depozytów kas w Kasie Krajowej (w mln zł)

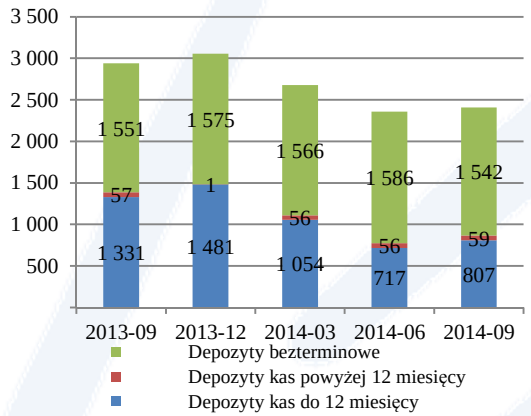

Pożyczki udzielone kasom przez Kasę Krajową (w mln zł)

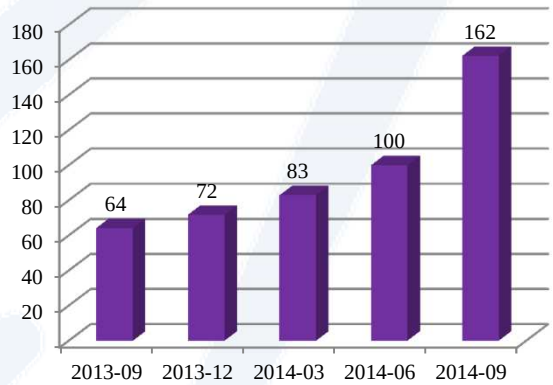

Fundusz udziałowy (w tys. zł)

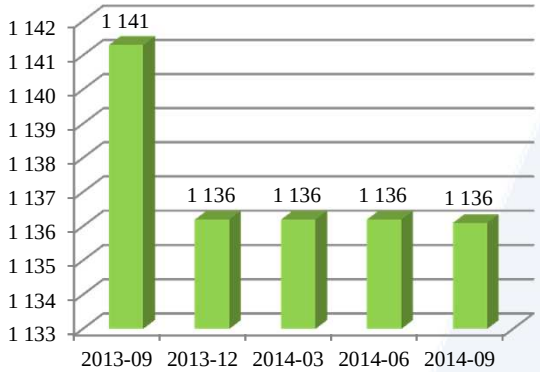

Wynik finansowy netto (w tys. zł)

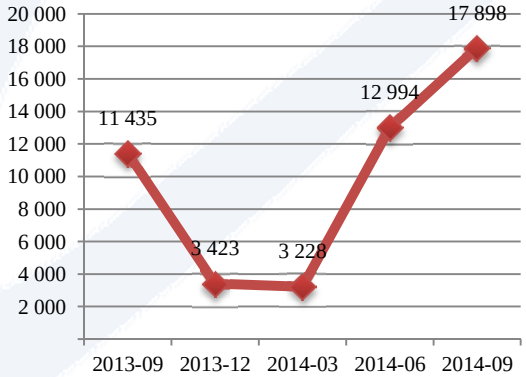

Fundusz stabilizacyjny (w tys. zł)

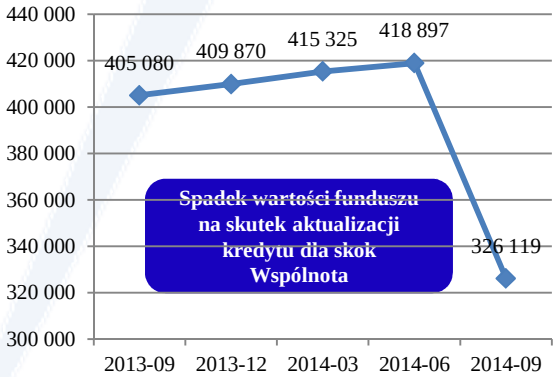

Komisja Nadzoru Finansowego

Struktura bilansu Kasy Krajowej

Struktura aktywów i pasywów Kasy Krajowej (w tys. zł)

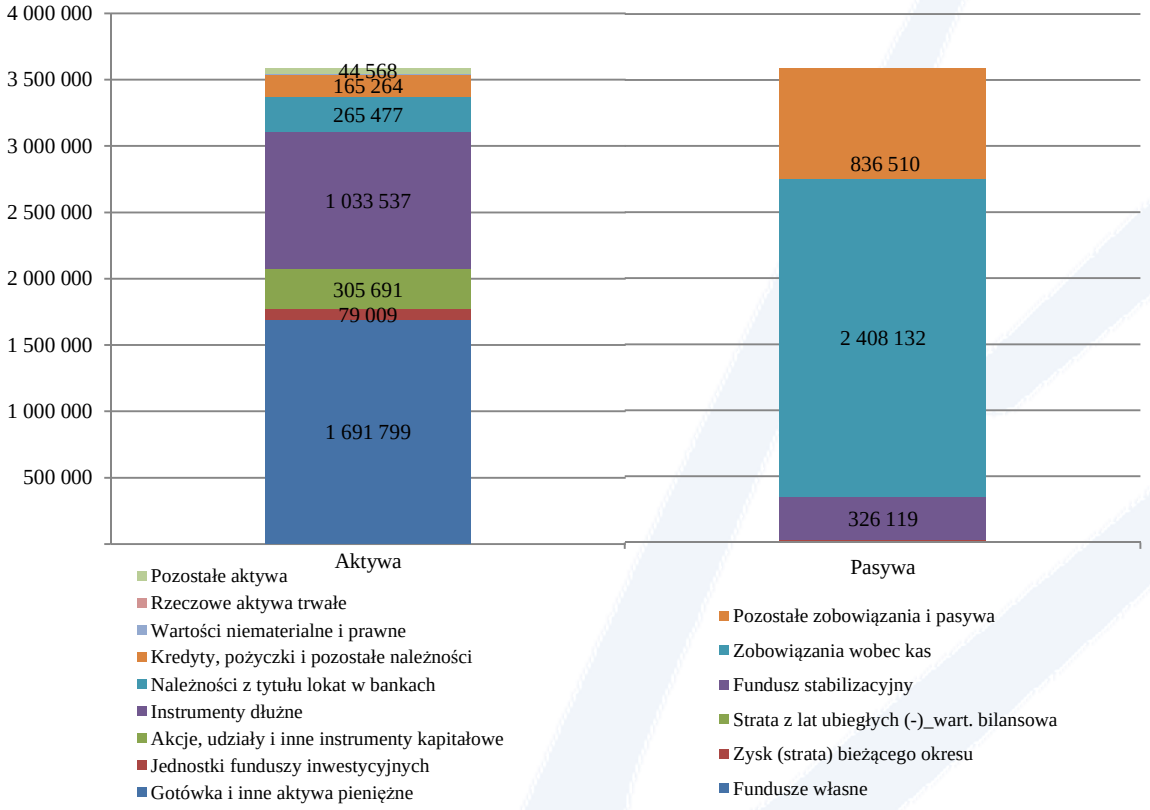

Środki płynne ulokowane w bankach na rachunkach bieżących (w tys. zł)

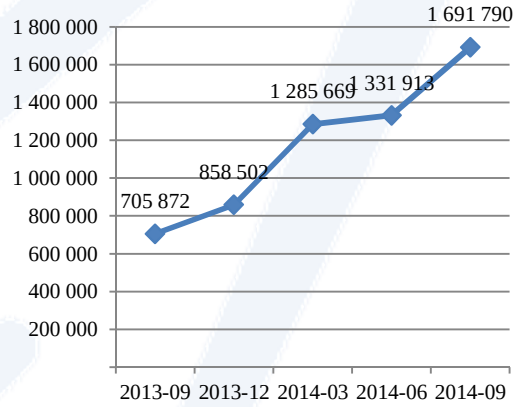

Środki płynne ulokowane w bankach na lokatach terminowych (w tys. zł)

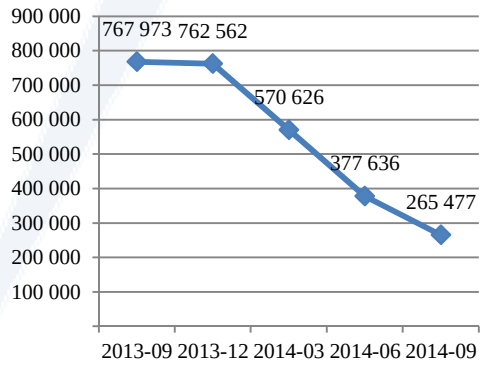

Istotną część aktywów Kasy Krajowej stanowią środki płynne. Natomiast praktycznie jedynym źródłem finansowania jej działalności są środki pozyskane od kas (lokaty obowiązkowe i nieobowiązkowe oraz opłaty).